

تهیه کننده : محمد میرزایی (برگرفته از کتاب دانشجوی شریف در عرصه فرهنگ)

مروری بر تاریخچه فعالیت های دانشجویی و فرهنگی شریف (از تاسیس تا ابتدای دهه نود)

در مورد علت تاسیس دانشگاه صنعتی شریف بعنوان اولین دانشگاه تخصصی فنی مهندسی در سال 1344 مطالب فراوانی بیان شده است. یکی از دلایل ذکر شده تشکیل دانشگاهی با کارکرد آموزش های فنی و بدور از فضای سیاسی و دانشجویی متداول در معهود دانشگاه های آن دوره (مانند دانشگاه تهران) می باشد. اما در عمل از همان ابتدا فعالیت های غیر درسی بصورت گسترده آغاز گردید. افزون بر برجستگی علمی دانشگاه در میان دیگر دانشگاه ها، شریف با توجه به کارکرد های فلسفی و فرهنگی و اجتماعی و سیاسی نیز پیشتاز بوده و نوآوری های مهمی در عرصه ملی ایجاد کرده است. شهرت دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاه فقط در زمینه های علمی و فناوری نبوده بلکه در عرصه های فرهنگی و اجتماعی نیز شناخته شده هستند. بهره گیری از هوش و استعداد و فهم موضوعات توسط دانشجویان علاوه بر توانایی علمی می تواند موجب توانایی جامعه شناختی و فرهنگی و سیاسی تاثیر گذار گردد. فعالیت های دانشجویی دهه اول ابتدا در حوزه های ورزشی و سپس فعالیت های فرهنگی و هنری چون تئاتر، موسیقی جاز و سینما، شعر و ادب و نویسندگی و نقاشی، عکس و کوه گسترش یافت. البته حسب شرایط آن سال ها به جهت نخبگی و شهرستانی بودن اکثر بچه ها، به نظم سیاسی حاکم و رواج فساد و اختلاف طبقاتی وسیع و وضعیت تسلط آمریکا و غرب بر امور کشور، نگاه انتقادی پر رنگی داشتند. فعالین مذهبی نیز در قالب نمازخانه (اتاقی در ابن اسینا) و تعاونی مصرف دانشجویان، برنامه های متعددی بصورت جلسات سخنرانی و مطالعاتی ترتیب می دادند. چهره های شاخصی چون استاد شهید مطهری و مرحوم دکتر شریعتی دعوت می شدند. در این دوره فعالیت های دانشجویی عمدا تحت تاثیر اعضا و هواداران گروه های انقلابی و سازمان های مسلح بیرون دانشگاه رنگ و بوی سیاسی و انتقادی داشتند. در سال های منجر به انقلاب 57 با حضور گسترده دانشجویان، نقش دانشگاه ها پیشرو بودن و آگاهی بخشی به توده های مردمی بوده است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در سال 58 و 59 گروه های سیاسی عمدتا چپ گرا در جامعه و به تبع فعالین دانشجویی آن ها در سطح دانشگاه، گسترش یافت. در واقع دانشگاه به مرکز فعالیت آن ها که اقدامات مسلحانه ای هم در نقاط مختلف کشور انجام می دادند تبدیل شد. در این دوره فعالیت های دانشجویی تقریبا سیاسی و به شکل سخنرانی، متینگ های سیاسی و صدور بیانیه ها و انتشار نشریات گروه های متنوع و در فضای ملتهب و در گیر انجام می شد. با تعطیلی دانشگاه ها تعداد قابل توجهی از دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاه با داشتن روحیه انقلابی و جهادی در تاسیس نهاد های انقلابی چون سپاه پاسداران، جهاد سازندگی و جهاد دانشگاهی، نهضت سواد آموزی و.. شرکت جسته و جهت خدمت در عرصه های مختلف عازم مناطق محروم شدند. پس از بازگشایی دانشگاه در سال 62 آرامش بر دانشگاه حاکم گشته بود. در این سال ها و دهه شصت که همزمان با جنگ تحمیلی عراق بود دانشجویان دغدغه های انقلابی و عدالت و مسئولیت پذیری اجتماعی قوی داشته و در حوزه دفاع از کشور بصورت اعزام به جبهه و شرکت در طرح های دفاعی جهاد دانشگاهی مشارکت قوی داشتند. مطالعات دانشجویان در زمینه علوم انسانی و دینی در این دوره وسیع بود. دانشگاه در این دوره فاقد ساختار مدیریتی خاص جهت نظارت و حمایت از فعالیت ها بود. در این دهه فعالیت های فرهنگی عمدتا توسط دو نهاد انجام می شد اول بخش فرهنگی جهاد دانشگاهی که گروه هایی

مثل کوه و عکس و تئاتر و موسیقی و شعر و کتابخانه را تحت پوشش داشته و در برگزاری مراسم های مذهبی و مناسبتی و برنامه های هنری فاخر و شب شعر و اردوهای آموزشی و زیارتی و جهادی، دیدار با خانواده شهدا برنامه ریزی و فعالیت می نمود. مدیریت این مجموعه با مرحوم مهندس بابایی و مهندس قرهی بود. دوم دفتر نمایندگی (دفتر نهاد مقام معظم رهبری فعلی) که برنامه ها و جلسات مطالعاتی و دینی و همایش های اجتماعی و اردوهای فرهنگی و مذهبی و فعالیت های فرهنگی در دو خوابگاه اصلی دانشگاه (زنجان و طرشت) را تحت پوشش داشت مسئولیت این دفتر با حاج آقای مرسلی بود. برگزاری همایش های مهم بررسی مسائل و مشکلات نسل جوان، جوان و الگو، جوان و ازدواج در اواخر دهه شصت و سمینارهای وحدت حوزه و دانشگاه بصورت سالانه و اردوهای متعدد فرهنگی و زیارتی و جلسات سخنرانی و مطالعاتی و مراسم های مناسبتی از مهمترین فعالیت های دانشجویان فعال در این نهاد بود.

در ابتدای دهه هفتاد دوره مدیریت دکتر صالحی جهاد دانشگاهی و بخش فرهنگی آن از دانشگاه خارج شدند. معاونت دانشجویی در این دوره از معاونت آموزشی جدا شده و مستقل شد. فوق برنامه بصورت یک دفتر زیر مجموعه مدیریت تربیت بدنی و فوق برنامه تحت پوشش معاونت دانشجویی قرار داشت. در این دوره پنج گروه مهم دانشجویی مستقل با حمایت مدیریت و دفتر نمایندگی شکل گرفت 1. اولین هیئت مذهبی دانشجویی بنام هیئت متوسلین 14 معصوم در خوابگاه طرشت به همت دانشجویانی چون آقای (مهندس) عباسی و آقای (مهندس) محتشمی و حمایت حاج آقای مرتضوی تشکیل شد که بعدها پایه هیئت الزهرا در مسجد دانشگاه گردید. 2- دفتر مطالعات فرهنگی با هدف گسترش برنامه های مطالعاتی در مکاتب مختلف و تشکیل جلسات مطالعاتی و کتابخوانی با حمایت دکتر باستانی تشکیل شد. این گروه نشریه نامه فرهنگی شریف رامنتشر می نمود 3- شروع فعالیت های علمی دانشجویی و انتشار مجلات علمی با راه اندازی مجله عمران شریف با محوریت آقای داوود رضا (دکتر) عرب. برگزاری بازدید های علمی دانشجویی از جمله فعالیت های این مجموعه دانشجویی بود 4- راه اندازی کانون قران شریف توسط دانشجویانی چون استاد فرجی که فعالیت ها و برنامه های متنوعی در زمینه آموزش و مفاهیم قران و جلسات تلاوت داشت. برگزاری کنگره مفاهیم قران و انتشار نشریه از جمله فعالیت های این کانون بود. 5- اطاق جانبازان. حضور جانبازان دفاع مقدس در دانشگاه موجب شد گروهی توسط ایشان بخصوص آقای حسینی و با هدف تمهید رفاهی ایشان تشکیل گردد که برنامه های فرهنگی هم اجرا می نمودند. اطاق کوه هم با قدمت دیرینه برنامه های کونوردی را در آن شرایط اجرا می کرد.

پس از شروع ریاست آقای دکتر اعتمادی در سال 72، برای اولین بار در سطح دانشگاه ها مدیریت فرهنگی و فوق برنامه در ساختار معاونت دانشجویی شکل گرفته و مسئولیت آن به مهندس میرزایی سپرده شد. دکتر اعتمادی توجه خاصی به امور فرهنگی و فعالیت های غیر درسی داشتند. با شکل گیری ساختار جدید زمینه و بستر برای شکل گیری بیشتر گروه های دانشجویی فراهم گردید. حمایت مدیران وقت دانشگاه خصوصا مهندس مظفر و همراهی مسئولین دفتر نهاد (مرحوم حاج آقای علمی و حاج آقای مرتضوی) نقش موثری در گسترش فعالیت ها داشت. در این دوره بیش از 25 گروه و کانون فرهنگی و هنری و مطالعاتی و اجتماعی فعال تشکیل شد که اکثرا تا کنون نیز ادامه فعالیت می دهند. در تمامی دانشکده ها مجله علمی دانشجویی وزین با مشارکت اساتید آماده می شد که در سطح دانشگاه های دیگر نیز منتشر می شد (ده مجله علمی با حمایت

دانشگاه منتشر می شد. بطور مثال در آماده سازی و انتشار مجله فرایند مهندسی شیمی دکتر رشتچیان، مجله برق دکتر نایی و مجله صنایع (دکتر اکبری) و مهندس جوادی، مجله متالوژیست (مهندس) علیان، مجله نامه مکانیک (مهندس) مقصود لو و (مهندس) (مجدف فعالیت داشتند). گروه های فوق برنامه دانشجویی در دانشکده ها نیز شکل گرفته و فعالیت های متنوعی انجام می دادند تعداد این مجموعه ها بالغ بر 15 گروه می شد. چندین گروه کوه زیر مجموعه مجلات یا فوق برنامه دانشکده ها وجود داشت. تعداد زیادی نشریه و خبر نامه توسط این گروه های فرهنگی و مطالعاتی و فوق برنامه دانشکده ای منتشر می گردید. بطور مثال علاوه بر انتشار مجله علمی برق شریف، نشریه رسانی نیز توسط دانشجویان برق منتشر می شد. در این دوره همایش های علمی دانشجویی سراسری دانشگاه ها ابتدا با عمران شروع شده، سپس در صنایع و برق و دیگر رشته ادامه یافت و بعدها در دهه هشتاد بصورت سازمان علمی دانشجویان با حمایت وزارت علوم بین دانشگاه ها متشکل شدند. (دفتر سازمان علمی پژوهشی دانشجویان عمران در دانشگاه شریف بود). در این دوره نشریه دانشجویی نقطه سر خط بصورت سراسری در سطح دانشگاهها برای اولین بار به سبک نوآورانه در حوزه های فرهنگی به همت افرادی چون آقای رنجبر، منتشر گردید. بعدها در دهه هشتاد برخی موسسین آن نشریه، روزنامه دانشگاه را منتشر نمودند. در این دوره علاوه بر شورای فرهنگی جهت نظارت، شورایی بنام هماهنگی نهادهای فرهنگی مسئولیت هماهنگ سازی این مجموعه ها را بعهده داشت. مرحوم جباری در راه اندازی این شورا نقش ایفا نمودند. مرکزیت و مکان فیزیکی فعالیت ها، منهای دو ساختمان ریاست بوده و فضاهایی در منهای یک و ساختمان ابن سینا و مرکز معارف در اختیار فعالیت دانشجویان قرار دادند. برگزاری آروی معارف دانشجویان جدید ورود ابتدائاً دو روزه در دانشگاه در این دوره آغاز گردید. همچنین نمایشگاه سالانه معرفی فعالیت گروه های دانشجویی نیز اقدام دیگری بود که شروع گردید. در سال 75 با جابجایی کتابخانه مرکزی، ساختمان قبلی آن در اختیار مدیریت فرهنگی و گروه های دانشجویی قرار گرفت. این فضا با انجام اصلاحاتی و بکار گیری مجدد در سال 79 بعنوان مرکز مدیریتی و فعالیت های دانشجویی دانشگاه و بنام شهید رضایی شناخته شد. استاد خمسه پور یکی از افراد علاقمند و با انگیزه بود که داوطلبانه آموزش و آهنگ سازی و اجرای قطعات موسیقی را در گروه موسیقی چندین دهه دنبال نمود.

در اواخر دهه هفتاد و دهه هشتاد و مدیریت آقای دکتر سهرابپور با تداوم نگاه حمایتی مدیریت دانشگاه و ایشان، روند گسترش کانون های علمی و هیئات مذهبی تداوم یافت. در این دوره تمامی خوابگاهها دارای هیئت مذهبی برای برگزاری مراسم ها و جلسات مذهبی فرهنگی شدند. آموزش های تشویقی در موضوعات قرآنی و دفاع مقدس در دروس مرکز معارف پیش بینی شد. هیئت الزهرا با حمایت دفتر نهاد و مدیریت دانشگاه و همت دانشجویانی چون آقای عسکری در مسجد دانشگاه تشکیل گردیده و متولی برنامه های مسجد دانشگاه شد. از اساتید مرکز معارف که کلاس ها و جلسات و سخنرانی های او با استقبال مواجه و سه دهه تاثیر گذار بودند دکتر اسدی بودند. با تشکیل ستاد ایثارگران به مدیریت آقای مهندس اشجع برخی فعالیت های فرهنگی چون اردوهای فرهنگی آموزشی بصورت سالانه با حضور تعدادی از اساتید توسط این مجموعه انجام می گرفت. با تقویت فضای حمایتی، انجمن های علمی در این دوره بشکل جدید، تاسیس و فعال شدند گروه های فعال بالغ بر 16 گروه بودند. علاوه بر گروه های دانشکده ای، دفتر مطالعات تکنولوژی (توسط آقایان دکتر) شاه میری و (دکتر) بیرنگ تشکیل شد و کانون مدیریت و اقتصاد و گروه نخبگان و گروه نرم افزار، انجمن توسعه خلاقیت و گروه دوست داران محیط زیست... در این سال

ها تشکیل شده و گروه های دانشجویی بالغ برچهل گروه گردیدند. در دوره ای دفتر مطالعات تکنولوژی یکی از مراکز پژوهشی فعال دانشگاه شد. برگزاری جلسات فرهنگی و سخنرانی و سمینار های فرهنگی چون سوالات اساسی جامعه ما، آسیب شناسی یک انقلاب، و همایش های علمی، کارگاه های آموزشی، اردو ها و بازدید های علمی و انتشار نشریات متعدد علمی و فوق برنامه، از بارزترین فعالیت گروه ها بود. برگزاری مسابقات علمی از فعالیت های جدی گروه ها و انجمن های علمی بود. در سال 76 ساختار و تنوع فعالیت های دانشجویی دانشگاه ما بصورت الگویی از سوی وزارت علوم به دیگر دانشگاهها معرفی گردید. اولین پژوهشگاه علمی دانشجویی نیز در این دوره بنام پژوهشگاه شهید رضایی تشکیل شد. برگزاری مسابقات علمی در زمینه هواپیمای بدون سرنشین و خودروها و موتورهای الکتریکی در سطح ملی و حضور در مسابقات بین المللی روبو کاپ و acm و کسب رتبه های برتر در آن مسابقات و مسابقات علمی دانشجویان سراسر کشور در رشته ریاضی و .. از جمله برجسته ترین فعالیت های علمی این دوره است که توسط دیگر دانشگاه ها الگو برداری شده و موجب تقویت جایگاه دانشگاه گردید. برنامه هایی هم سالانه در تابستان برای آموزش دانش آموزان علاقمند ریاضی توسط دانشجویان ریاضی به سرپرستی دکتر تابش انجام می گرفت. در این دوره چندین گروه در زمینه های اجتماعی و خیریه چون فردای سبز، یاریگران، امام علی (ع)، جنبش عدالتخواهی فعال بودند. دوره مدیریت سیزده ساله دکتر سهریبور با وجود بروز برخی چالش های سیاسی و صنفی، دوره گسترش فعالیت های علمی دانشجویی ماندگار محسوب می گردد. حاج آقای مرتضوی، دکتر وثوقی وحدت (بعنوان معاون دانشجویی فرهنگی) و دکتر ملکی و دکتر باستانی از اعضای فعال شورای فرهنگی و نقش مشورتی داشتند. به پیشنهاد آقای غنوائی و حمایت حوزه فرهنگی، تاسیس روزنامه شریف هم بصورت خلاقانه در این دوره اتفاق افتاد. در این دوره، فعالیت گسترده وبگاه شریف (خانواده شریف)، برنامه ها و کلاس های آموزشی فوق برنامه (بیش از 30 عنوان) و برنامه ریزی جهت برگزاری مسابقات علمی دانش آموزی در سراسر کشور در موضوعاتی چون طراحی اسباب بازی و خلاقانه علمی و بصورت سالانه، برنامه ریزی فعالیت های مختلف برای ورودی های کارشناسی دانشگاه و خانواده ایشان و برگزاری همایش معرفی رشته های دانشگاهی برای کنکوری ها و مشارکت در برنامه ریزی و اجرای فعالیت های مختلف برای بزرگداشت چهلمین سالگرد تاسیس دانشگاه به کمک دانشجویان از دیگر اقدامات مدیریت فرهنگی و فوق برنامه بود. برگزاری مسابقات دانش آموزی موجب توجه و ارتباط بیشتر دانش آموزان مستعد با شریف می شد. برگزاری جشنواره های فرهنگ اقوام و بومی در سطح ملی همچون ریشه های سبز و جشنواره فرهنگ ملل از دیگر فعالیت های این دوره می باشد. مراسم بزرگداشت شهدای دانشگاه نیز با حضور خانواده ایشان سالانه برگزار می گردید. کانون فرهنگی هنری کارکنان دانشگاه هم به همت تعدادی از کارکنان علاقمند در این دوره تشکیل شد. برگزاری دوره های مهارت افزایی ویژه ورودی های جدید و انجام بازدید های دانشجویی از مراکز مهم صنعتی کشور با مشارکت جهاد دانشگاهی شریف در این بازه زمانی صورت گرفت. در سال 89 با سیاست وزارت علوم، مدیریت های فرهنگی در ساختار دانشگاه به معاونت فرهنگی ارتقا یافته و مسئولیت آن به مدیر فرهنگی دانشگاه مهندس میرزایی سپرده شد. در طول دوره فعالیت مدیریت فرهنگی و فوق برنامه از سال 1372 تا آن زمان به ترتیب آقایان مهندس یعقوبی، مهندس جاهد و مهندس سیه بازی بعنوان معاونین مدیریت سهم جدی در برنامه ریزی و پیشبرد امور فرهنگی دانشگاه داشتند. در مدت فعالیت معاونت تا سال 91 گسترش ساختاری اتفاق نیفتاده و همان مجموعه کوچک اداری قبلی عهده دار هدایت و برنامه ریزی و پشتیبانی فعالیت ها بودند. در این دوره سیاست های قبلی در امور فرهنگی ادامه یافته و با حمایت مدیریت وقت

مرحوم کتر روستا آزاد ، بتدریج برنامه های پژوهشی و فناوری در فعالیت انجمن های علمی چون کاوش شیمی و دفتر مطالعات تکنولوژی و پژوهشکده شهید رضایی گسترش یافت. حوزه دانشجویی شریف نیز جهت آشنایی دانشجویان با مباحث معرفی در این سال ها با هدایت حاج آقا محمد نژاد مسئول دفتر نهاد شکل گرفت.

